

ESA 2022 15

EU:s finansiella tillsynsmyndigheter varnar konsumenterna för riskerna med kryptotillgångar

De europeiska tillsynsmyndigheterna (EBA, Esma och Eiopa) varnar konsumenterna för att många kryptotillgångar är mycket riskabla och spekulativa. De är därför olämpliga för de flesta privatpersoner som investering eller som betalnings- eller bytesmedel.

Konsumenterna står inför en mycket påtaglig risk att förlora alla sina placerade pengar om de köper dessa tillgångar. Konsumenter bör vara uppmärksamma på riskerna med vilseledande reklam, också via sociala medier och opinionsbildare eller "influare". Konsumenterna bör hysa särskild misstro mot utlovande av snabba eller höga avkastningar, särskilt mot de erbjudanden som verkar för bra för att vara sanna.

Konsumenterna bör tänka på att de inte kan få hjälp eller skydd eftersom kryptotillgångar och relaterade produkter och tjänster normalt ligger helt utanför de befintliga skydden enligt gällande EU-regler för finansiella tjänster.

SAKER DU SOM KONSUMENT BÖR KÄNNA TILL OCH KONTROLLERA

Du bör vara medveten om de specifika riskerna med kryptotillgångar och relaterade produkter och tjänster, och noga bedöma om riskerna kan godtas utifrån dina egna preferenser och din ekonomiska situation. I detta ingår risken att

- du kan förlora alla pengar som du placerar,
- priser kan snabbt falla och stiga under korta tidsperioder,
- du kan utsättas för svindleri, bedrägeri, operativa fel eller cyberattacker, och
- du har troligen ingen rätt till skydd eller kompensation om något går fel.

Om du överväger att köpa kryptotillgångar eller relaterade produkter och tjänster bör du fråga dig själv följande:

- Har du råd att förlora alla pengar som du placerar?
- Är du beredd att ta stora risker för att tjäna de utlovade avkastningarna?
- Är du insatt i hur kryptotillgångarna eller de relaterade produkterna och tjänsterna fungerar?
- Är de företag/partner som du handlar med väl ansedda och registrerade hos Finansinspektionen? Se Finansinspektionens företagsregister¹.

¹ <https://www.fi.se/sv/vara-register/foretagsregistret/>

- Har de företag/partner som du handlar med svartlistats av relevanta nationella myndigheter?² Se Finansinspektionens varningslista.³
- Kan du effektivt skydda den utrustning du använder för att köpa, lagra eller överföra kryptotillgångar, inklusive dina privata nycklar?

Vilka är de främsta riskerna?

- **Extrema prISRörelser:** många kryptotillgångar omfattas av plötsliga och extrema prISRörelser och är spekulativa eftersom deras pris ofta bara är baserat på konsumentefterfrågan (dvs. det finns kanske inga säkerheter för tillgångar eller annat materiellt värde). Du kan förlora stora belopp eller t.o.m. alla pengar som du placerar. De extrema prISRörelserna innebär dessutom att många kryptotillgångar är olämpliga som värdebevarare, och som bytes- eller betalningsmedel.
- **Vilseledande information:** vissa kryptotillgångar och relaterade produkter marknadsförs aggressivt mot allmänheten, med hjälp av marknadsföringsmaterial och annat informationsmaterial som kan vara otydligt, ofullständigt, felaktigt eller t.o.m. avsiktligt vilseledande. Reklam på sociala medier kan till exempel vara mycket kortfattad och inriktad på de potentiella vinsterna och inte på de stora risker som medföljer. Du bör även akta dig för opinionsbildare eller "influencer" på sociala medier, då de oftast har ett ekonomiskt egenintresse av att marknadsföra vissa kryptotillgångar och relaterade produkter och tjänster och därför kan vara partiska i sin kommunikation.
- **Frånvaro av skydd:** majoriteten av kryptotillgångarna och försäljningarna av produkter eller tjänster relaterade till kryptotillgångar, är oreglerade inom EU.⁴ I dessa fall drar du inte nytta av de rättigheter och skydd som finns för konsumenters användning av reglerade finansiella tjänster, såsom mekanismer för klagomål eller hjälp.
- **Produktkomplexitet:** vissa produkter som ger exponering mot kryptotillgångar är komplext sammansatta och har ibland egenskaper som kan öka förlusternas storlek vid negativa prISRörelser. På grund av deras komplexitet är dessa produkter olämpliga för många konsumenter.
- **Bedrägeri och skadliga aktiviteter:** flera olika falska kryptotillgångar och svindlerier förekommer, och du bör tänka på att deras enda syfte är att ta ifrån dig dina pengar genom olika metoder, till exempel via "phishing".
- **Marknadsmanipulation, brist på pristransparens och låg likviditet:** hur priser på kryptotillgångar bestäms och transaktioner vid börserna utförs anges ofta inte öppet. Innehavet av vissa kryptotillgångar är också mycket koncentrerat, vilket kan påverka priserna eller likviditeten. Du kanske därför inte får rätt pris eller behandlas rätt när du köper eller säljer kryptotillgångar, eller du kanske inte kan sälja dina kryptotillgångar

² Notera att inte vara svartlistad är ingen garanti för att företaget/partnern tryggt kan anlitas.

³ <https://www.fi.se/sv/vara-register/fis-varningslista/>

⁴ Vissa medlemsstater i EU har genomfört nationella bestämmelser för att reglera vissa kryptotillgångar och relaterade produkter eller tjänster. Dessutom måste tillhandahållare av vissa typer av kryptotillgångstjänster, såsom börstjänster och depåttjänster, ha godkänts eller registrerats för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Närmare uppgifter kan inhämtas från relevanta behöriga myndigheter.

lika snabbt som du skulle vilja i brist på en potentiell köpare. Fall av marknadsmanipulation har rapporterats vid många olika tillfällen.

- **Hackningar, operativa risker och säkerhetsfrågor:** specifika risker kan uppstå av tekniken för distribuerade liggare som kryptotillgångar baseras på. Flera utgivare och tjänsteleverantörer för kryptotillgångar, däribland kryptoväxlare och tillhandahållare av plånböcker, har drabbats av cyberattacker och allvarliga operativa problem. Många konsumenter har förlorat sina kryptotillgångar eller lidit förluster på grund av sådana cyberattacker och störningar eller för att de har förlorat de privata nycklar som ger åtkomst till deras tillgångar.

Bakgrundsinformation

Denna varning bygger på artikel 9.3 i inrättandeförordningarna för de europeiska tillsynsmyndigheterna.⁵ Den följer på tidigare varningar om riskerna med att köpa/inneha kryptotillgångar.^{6,7,8}

Kryptotillgångar kan definieras som en digital representation av värde eller rättigheter som kan överföras och lagras elektroniskt, med hjälp av teknik för distribuerade liggare eller liknande teknik.

De europeiska tillsynsmyndigheterna noterar ökande aktiviteter och intresse bland konsumenterna vad gäller kryptotillgångar, inräknat s.k. virtuella valutor och uppkomsten av nya typer av kryptotillgångar och relaterade produkter och tjänster, till exempel icke-fungibla tokens (NFT, non-fungible tokens), derivat och fondförsäkringsprodukter med kryptotillgångar som underliggande och decentraliserade finansiella (DeFi) tillämpningar, som påstås skapa höga och/eller snabba avkastningar. De europeiska tillsynsmyndigheterna är oroliga över att allt fler konsumenter köper dessa tillgångar i förväntan om en hög avkastning utan att de förstår de stora risker som medföljer.

I september 2020 lade Europeiska kommissionen fram ett lagförslag för en förordning på marknaderna för kryptotillgångar.⁹ Förslaget ger en heltäckande ram för reglering och tillsyn av utgivare och leverantörer av tjänster för kryptotillgångar i syfte att skydda konsumenterna och det finansiella systemets integritet och stabilitet. Konsumenterna påminns dock om att förslaget fortsätter att vara beroende av resultatet av medbeslutandeförfarandet.¹⁰ Konsumenterna kommer

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2175 av den 18 december 2019 om ändring av förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), EUT L 331, 15.12.2010, s. 12, förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), EUT L 331, 15.12.2010, s. 48, förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) EUT L 331, 15.12.2010, s. 84.

⁶ EBA (2013), [Warning to consumers on virtual currencies](#), den 12 december.

⁷ De europeiska tillsynsmyndigheterna (2018), [ESAs warn consumers of risks in buying virtual currencies](#), den 12 februari.

⁸ Esma (2021), [ESMA sees high risks for investors in non-regulated crypto-assets](#), den 17 mars.

⁹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för kryptotillgångar och om ändring av direktiv (EU) 2019/193, COM/2020/593, den 24.9.2020.

¹⁰ [The ordinary legislative procedure - Consilium \(europa.eu\)](#)

tills vidare inte att dra fördel av någon av skyddsåtgärderna i förslaget förrän det har antagits och tillämpats.

Vid publicering av denna varning fanns det över 17 000 olika kryptotillgångar, varav vissa ibland kallas s.k. "virtuella valutor" eller digitala "mynt" eller "tokens".¹¹ De hittills mest framträdande kryptotillgångarna är bitcoin och ether, vilka tillsammans står för omkring 60 procent av kryptotillgångarnas totala marknadsvärde. Energiförbrukningen för vissa kryptotillgångar är hög, t.ex. till följd av gruvdrifts- och valideringsförfaranden, och konsumenterna bör vara medvetna om deras negativa miljöpåverkan.¹²

¹¹ Källa: Coinmarketcap.com, uppgifter per den 3 mars 2022.

¹² Ytterligare upplysningar ges till exempel i Cambridge Centre for Alternative Finance (2022), "[Cambridge Bitcoin Electricity Consumption Index](#)".